No. 302. 1836

BREDASCHE COURANT.

Mat-, Letterkundig- en Nieuws-

Wetenschappelijk

Blad.

Dingsdag 20 December

AFKONDIGING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, ontvangen hebbende eene missive van den Heere Controleur der Directe Belastingen alhier, van den 16den December 1836 No. 23, ten geleide van [illegible] Supplatoir negen maands Kohier voor de Personele Belasting Lett. A [illegible] een idem ambtshalve verhooging voor drie kwartalen Lett. A [illegible] met het dienstjaar 1838;

Gezien de wet van den 28sten Maart 1833, (*Staatsblad* No. 4) houdende Belasting op het Personeel.

Maken hier door aan de Ingezetenen dezer Stad bekend, dat gemelde Kohieren op den 30sten November jl. door Z. Exc. den Heere Gouverneur dezer Provincie zijn executoir verklaard en ter invordering aan den Ontvanger overgegeven, zullende dus een iegelijk na bekomen kennisgeving van zijnen aanslag, verpligt zijn, dien, in voege als daarbij in overeenkomst met art. 44 der wet zal zijn opgegeven, te voldoen, op peene van parate executie, terwijl de zoodanigen, die hun aanslag-billet niet hebben ontvangen, zich van een dubbel van hetzelve kosteloos ten kantore des Ontvangers zullen kunnen voorzien, en zij, die zouden vermeenen, dat de aanslag niet overeenkomstig is; met hunne opgave of met de plaats gehad hebbende taxatie, opneming en telling, zich desweges zullen kunnen beklagen binnen den tijd van eene maand na de dagtekening van hun aanslag-billet.

En opdat niemand hiervoren onwetendheid voorwende, zal deze op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd en aangeplakt.

DE ROY, Lt.
Ter ordonnantie van dezelve,
De Secretaris der Stad,
W. SCHAUWIKER.

Latere Berigten dan vorige Courant.

Parijs, — De Belgische kamer van vertegenwoordigers heeft zich gisteren berig gehouden met de vernieuwing der leden van de zetel van onderzoek aan de hooge scholen, en daartoe onder anderen benoemd: de heeren *Raikem* en *Dubus*, leden van de kamer der vertegenwoordigers, voor de faculteit der regtsgeleerdheid; *Cranincks* en *Frankner*, professors aan de katholijke hoogeschool en aan die van Luik, voor de geneeskunde; *Quetelet*, directeur aan het observatorium van Brussel en *Crahay*, professor aan de katholijke hoogeschool, voor de wetenschappen; *de Ram*, professor aan dezelfde hoogeschool, en *de Gerlache*, president van de rekenkamer, voor de letteren.

— De hertog *van Orleans* is eergisteren nacht van Brussel naar Parijs teruggekeerd.

— Ter Antwerpsche beurs van heden (17 *December*) waren de fondsen genoteerd: Belg. 100½; O. Metall. 103; Sp. Ardoin 19⅜, ½; Differed. 6⅞; Nap. renten 92¼; B. Tavoliére 55⅝; Sicil. 92; Rom. L. 100¾; Id. te Antw. 98½; Braz. 83½. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam pari.

De Parijsche *Moniteur* van eergisteren houdt eene ordonnantie, op het rapport van den minister van finantien, betrekkelijk de postale betrekkingen tusschen Frankrijk en de Nederlanden van deszen inhoud:

1°. Van af den 1sten Januarij aanstaande zal de correspondentie tusschen beide landen over België gaan en de wederzijdsche wisselbureaux gevestigd zijn, van de zijde van Frankrijk te Valenciennes, en van de zijde der Nederlanden te Breda.

2°. Het port ten behoeve der schatkist van de brieven en stalen, zal gesteld worden naar evenredigheid van den weg over het fransch grondgebied en overeenkomstig de bepalingen van 15 Maart 1827. Wanneer het bij de tegenwoordige wet bepaalde port vermeerderd moet worden met het port aan de Nederlanden toekomende, zal dit port volgens het Nederlandsche tarief geheven worden, 't zij van de afzenders, of van de ontvangers van brieven in Frankrijk.

3°. Alle dagbladen, boeken, brochures, diverse berigten, gedrukt of gelithographieerd, in Frankrijk onder kruisband afgezonden, moeten tot aan de bestemming worden gefrankeerd, en het port zal geheven worden, te weten: de dagbladen of periodieke geschriften, tegen 8 centimes per vel van 30 vierkante centimeters en daaronder.

De ingenaaide boeken, muzijk, diverse gedrukte berigten tegen 10 c. per vel en 2½ c. voor een kwart vel.

4°. De stukken van gelijken aard als hierboven vermeld, van de Nederlanden naar Frankrijk gezonden, zullen door het postbestuur der Nederlanden, tot aan de bestemming gefrankeerd, verzonden blijven worden.

5. De Nederlandsche dagbladen in Frankrijk gezonden, en omgekeerd, zullen in die koningrijken niet toegelaten worden, wanneer niet aan de wetten voor derzelver uitgave, voldaan zij.

Bij deze ordonnantie eindelijk worden alle bepalingen in de koninklijke ordonnantie van den 29sten Julij 1818 vervat en die met de hier vorenstaande strijden mogten, te niet gedaan.

Uit Toulon worden van den 11den dezer, des avonds, de volgende bijzonderheden omtrent den togt van Constantine medegedeeld:

» De stoomboot *la Chimère*, onder bevel van den scheeps-luitenant *Dispan*, van Bona den 2den dezer vertrokken, komt op het oogenblik ter reede van Toulon aan. Dit vaartuig heeft op Ajaccio (Corsica) moeten aanleggen. Het brengt belangrijke depeches voor het gouvernement mede. Ik haast mij u de tijdingen mede te deelen die naar de verhalen der passagiers en der equipage uitgelekt zijn. Ons expeditionnair leger heeft zich genoodzaakt gezien af te trekken, zonder zich van Constantine te hebben kunnen meester maken. Hetzelve is thans op eenige uren afstands van Bona gelegerd. Onze soldaten hebben veel geleden van de guurheid van het saizoen.

» Het leger is op eenige uren afstands van Bona overvallen geworden door eenen ijs-regen met sneeuw gepaard, en meer dan de helft onzer soldaten zijn ten gevolge van het slechte weder buiten staat geraakt om te vechten. De Arabieren hebben ons gedurende den aftogt met kracht overvallen. Hetgeen van de expeditionnaire kolom strijdvaardig overbleef, is genoodzaakt geweest zelfs gevechten te leveren. Gelukkig is het meerel der soldaten minder sterk aangetast dan men had mogen vreezen. Sommigen evenwel hebben zich aan den hevigsten wanhoop overgegeven, bij het zien van den slechten uitslag der expeditie en der noodzakelijkheid waartoe zij gebragt waren van voor den vijand te vlugten. Ons verlies is ongelukkigerwijs groot genoeg geweest. De kolonel *Richepanse* is gesneuveld en de generaal *Trezel* zwaar gekwetst. De Afrikaansche grond is voor dien braven officier noodlottig. De Arabieren die sedert onzen aftogt van voor de muren van Constantine, ons bestendig geharceleerd hebben, zijn tegenwoordig in 't gezigt der plaats waar onze troepen gekampeerd zijn.

» Men zegt dat de stammen die zich onderworpen en *Youssuf* bij voor chef erkend hadden, ons weder hebben verlaten. Mogelijk heeft ook wel het gebrek aan levensmiddelen hen genoodzaakt zich van onze expeditionnaire kolom te scheiden, daar dezelve voor hen zeer schaars geworden waren.

» De hertog *van Nemours* is te Bona aangekomen. Zijne gezondheid heeft niet geleden van de vermoeijenissen welke men niet heeft kunnen vermijden dat hij deelde. De Chimère heeft twee depeches van zijne hand voor den koning en de koningin bestemd, overgebragt. De maarschalk *Clausel* heeft bij deze verderfelijke expeditie bewijzen van groote koelbloedigheid en van de grootste vastheid gegeven. Morgen zal ik u vollediger berigten zenden."

Een der ministeriele Parijsche bladen vermeldt, dat er terstond van gouvernementswege een buitengewoon courrier met depeches voor Toulon en Algiers is vertrokken.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 19den December.

De sterke was van het water op de rivieren, welke hier en daar reeds tot ernstige bezorgdheid had aanleiding gegeven, schijnt deszelfs toppunt bereikt te hebben, daar de berigten van de bovenrivieren sedert twee dagen eenen meerderen val vermelden.

De Waal stond den 14den December, ter hoogte van 6 el 25 duim, gister 6 el 20 duim, heden morgen ten 8 ure 5 el 98 duim, en heden avond ten 6 ure, 5 el 88 duim.

Te 's Bosch, teekende de Maas den 15den dezer, 1 el 40 duim boven O; zijnde in de laatste 24 uren, 12 Nederlandsche duimen gewassen.

Te Grave, teekende de Maas den 13den dezer, 5 el 97 duimen; den 14den dito, 5 el 48 duimen, en gisteren 5 el 46 duimen.

De dijken langs de rivieren de Maas en Waal zijn alles in goeden staat van waterkeering; dezelve hebben op sommige plaatsen wel door afslag geleden, doch dit is weder hersteld.

Van de boven rivieren meldt men van allerwege val. Ook aldaar zijn de waterkeeringen in goeden staat. Te Keulen stond het water den 14den December ter hoogte van 22 voet en 3 duim, den 15den 20 voet 11 duim; den 16den des morgens 20 voet 6 duim. Te Dusseldorf den 15den 19 voet 5 duim; den 16den des morgens, 18 voet 7 duim.

Bij Keulen is den 14den een Hollandsch schip, hetwelk eene lading steenen ingenomen had, en juist van de kade getrokken was om de reis naar Rotterdam te aanvaarden, door den sterken stroom op een kolenschip geworpen en onmiddelijk gezonken.

— Uit Arnhem schrijft men van den 16den December:

» Laatstleden Zaturdag is in de nabijheid van het dorp Rheden een Das gedood, zijnde een wijfje. Dit dier was zoo groot als de grootste jagthond en zoo zwaar dat één man hem niet kon dragen. De honden dorsten hem niet aan, en het gelukte den jagers eerst met het derde schot hem doodelijk te treffen. Men herinnert zich, dat eenigen tijd geleden, een dusdanige groote Das in de provincie Overijssel is geschoten."

— Een kwartier uurs van het stadje Doetichem, graafschap Zutphen, ligt eene boerenplaats, Vels genaamd; aldaar woont eene boerin, die in 1732 geboren werd, en dus honderd en vier jaren oud is. Zij kan nog goed slapen, kleed zelfs zich aan en uit, en is buitengewoon gezond en opgeruimd voor hare jaren; hare schoondochter betuigde, een arm vol vlas, door eergenoemde gesponnen, voorhoudende, dat zij hare kost ruimschoots verdiende. Het vorige jaar had zij op het land korenschoven helpen binden. Zij had reeds lang gebrild, zeide zij; en op de vraag, hoelang dit dan reeds was, kreeg men ten antwoord: ja, al bij de twee jaren. Zij is het leven nog niet moede, maar wenscht zelfs nog wat jonger te zijn.

— Blijkens berigt van Terschelling dd. 11den December is aldaar den vorigen avond gestrand het Engelsche brikschip *Gateshead*, kapt. ... Clay, met eene lading talk van Petersburg naar Londen bestemd; de equipage was gered, ook hoopte men een gedeelte der lading te zullen bergen. — Op den 14den dezer is het van Amsterdam naar Hamburg bestemde everschip *Aurora*, kapt. *J. Stemmer*, in het Hoornsche gat aan den grond geraakt en omgeslagen; het volk is gered en men zoude trachten zooveel mogelijk van de lading te bergen.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 16den December.

Eene telegrafische depeche van den 13den vermeldt de komst van den hertog *van Nemours* te Toulon. Na eene vierdaagsche quarantaine zou hij de reize naar Parijs voortzetten.

Een ander telegraphisch berigt van Toulon luidt als volgt:

„ Het bezetten van Guelma heeft het verwacht gevolg gehad. *Mohmet* durft zich te Constantine niet te vestigen; hij raadt de bevolking aan, de stad te verlaten en zich op Kamelkadde, dat drie dagreizen ten zuiden van Constantine ligt, te vestigen. Hij heeft den cheik *El-Klad* en acht der aanzienlijkste personen van de stad doen onthoofden . . . . . (*afgebroken door de duisternis*)

— Zie hier bij verkorting het rapport van den maarschalk *Clausel* aan den oorlogsminister, zooals de *Moniteur* dat heden mededeelt.

Mijn heer de Minister!

Ik heb de eer gehad voor het vertrek der expeditie u te kennen te geven, hoeveel moeite het mij had gekost de troepen en het materieel, door den tegenwind en de stormen op zee opgehouden, bijeen te krijgen. Terwijl de soldaten alzoo door het lang verblijf aan boord veel leden, had men te Bona zware regenbuijen, waardoor de soldaten na hunne aankomst zich niet genoeg herstellen konden; van de 7000 man infanterie die ik had kunnen bijeenbrengen liet ik er meer dan 2000 in de hospitalen achter. Het weder den 12den opgeklaard zijnde, verliet ik Bona den 15den, naar Constantiene optrekkende met 7000 man van alle wapenen. Maauw had het leger zijn eerste bivouac bij Bou-Afra betrokken, of een stortregen overviel ons; door het geweldig zwellen der beken konden wij eerst den 14den des middags voortrukken en kampeerden te Monhelfa. Den 15den bereikten wij, na eenen moeijelijken bergpas te zijn doorgetrokken, Guelma, waar vele overblijfselen uit den tijd der Romeinen zijn, en ik in de omwalling der oude legerplaats, onder eene behoorlijke wacht, een 200tal reeds afgematte manschappen achterliet. Den 16den trokken wij verder voort en bereikten Medjar-Amar, waar wij groote moeijelijkheden ondervonden om de rivier Seijbouse, wier boorden hier zeer steil zijn, over te trekken. Den 17den had de overtogt plaats, welke lang duurde; des middags bereikten wij het berugte gedeelte van het gebergte, aan welks top men den bergpas Raz el-Abka, door de Arabieren, *halsbreker* genoemd, doortrekt. Van half uur of half uur afstands ontmoeteden wij op de heuvels puinhoopen van romeinsche forten, blijkbaar aangelegd om van dit belangrijk militair punt meester te blijven. De Arabieren hielden, ... en doortogt alhier onmogelijk, althans voor het materieel; door den ijver der genie, trokken wij dezen pas den 18den zonder eenig verlies door. Tot heden marcheerden wij nog, terwijl het weder vrij gunstig was, te midden eenen welgezeten en ruwe bevolking door. Wij waren nog slechts twee maarschen van Constantine. Den 19den kampeerden wij te Ras-Oried-Zenati; hier ging voor het leger het ongehoordste lijden en de grievendste ontbering aan. Wij waren in zeer vog gelegen streken gekomen; regen, sneeuw, hagel stortte des nachts in zulke eene mate neder, dat wij al de strengheid eens russischen winters ondervonden, de geheel modderige grond aan de oude officieren het slijk van Warschouw voor den geest bragt. Wij wenschten Constantine gewaar en wanhoopten hare muren te bereiken. Wij togen nogtans d... op weg, en het leger kwam, met uitzondering der bagage en de achterhoede, aan het *Monument* van Constantine, waar men moest halt houden. De koude werd snerpend; van vele soldaten werden de voeten bevroren, andere verstijfden gedurende den nacht. De bagage door behulp van dubbelde bespanning het leger eindelijk ingehaald hebbende, trokken wij, den 21sten met veel inspanning, den Bon-Mezroug, een der takken van de Oued-Rammel, die ook door den regen zeer gezwollen was, over. Het leger den anderen oever bereikt hebbende, bevond zich eenige uren later in stelling onder de muren van Constantine. De bagage en administratie was echter een half uur achterwaarts in het slijk blijven steken. De ligging van Constantine is voortreffelijk, overal op een enkel punt na, door de natuur versterkt; eene diepe en breede gracht, waardoor de Oued-Rammel stroomt, heeft tot escarp de contre escarp eene stijle rots, waartegen kanon noch mijn-arbeid iets vermogen. De stad heeft gemeenschap met de vlakte van Mansoura door eene smalle brug met twee poorten en het welgerigt vuur van uit de naburige huizen en tuinen beveiligd. De stad te berennen was niet doenlijk; met den generaal *Trezel* bezette ik de vlakte van Mansoura en zond de voorhoede uit, om zich van de hoogten, tegen over de poort Er-Rahban, meester te maken als het eenige punt waar de aanval tegen de stad kon gerigt worden; maar het was onmogelijk het geschut op de hoogte en in batterij te brengen. Op dit oogenblik begonnen de vijandelijkheden. Wij werden ons aangekondigd door twee 24ponder kogels tegen onze rijen gerigt en door het hijschen van de roode vlag der Arabieren, van het voornaamste fort der stad. De bij *Achmet* had de verdediging aan zijn luitenant *Ben-Haissa* overgelaten, en op de inwoners niet kunnende vertrouwen, 12 à 1500 Turken en Kabailen in de stad gebragt. De voorhoede hoogte na den Oued-Rammel over te zijn getrokken, rukte tegen de hoogten die door eenige menigte uit de stad getrokken Kabailen verdedigd werden aan, verdreef dezelve en vestigde zich er onder het kanonvuur der Arabieren, terwijl ik, van mijne zijde, het geschut in stelling bragt en den geheelen dag van den 22sten dezelfs vuur tegen der poort de Cantara deed rigten. Dien geheelen dag ook hield de voorhoede schuttersgevegt met de Turksche infanterie, uit die poort getrokken welke wij niet blokkeren konden, slechts 3000 man meer onder de wapenen hebbende. Ik zond inmiddels verstekking af naar de administratie en bagage om dezelve uit den modder te halen en bij het leger te brengen, doch vernam dat een deel van het 63ste regiment aan het plunderen was geraakt, de vaten wijn en brandewijn had opengeslagen en ons dus van een deel onzer hulpbronnen beroofd. Het weder bleef afgrijselijk; de sneeuw viel met groote vlokken, de koude was bovenmate streng. Ik moest de plaats met geweld hemen; of bij tegenspoed niet aarzelen het leger terug te voeren. De eerste poort was door de artillerie verbrijzeld; zoo de genie de tweede kon doen springen, mogt men hopen in de stad te kunnen dringen. Ik gaf de bevelen voor het logement der sappeurs en der Kompagniën die hen volgen moesten; de genie met de rijtuigen ten acht ure des avonds aangekomen zijnde, gaf ik den kolonel *Lemercier* bevelen, om den staat der poort el Cantara op te nemen, het nog staande te doen springen, en de vijf keurkompagnien, van het 63ste en 59ste regiment, die ik onder het bevel van mijnen aide de camp *Rancé* gesteld had, eenen weg te banen. De genie afgemat en verstijfd door den arbeid om ter plaatse te komen, vorderde slechts langzaam en verklaarde dat den geheelen volgenden dag voor de verlangde operatie niet mogte zijn. Op den 23sten, terwijl de artillerie de stad bleef beschieten, werd de voorhoede hevig aangevallen doch sloeg den vijand terug; ook wij werden hevig aangevallen; de generaal *Trezel* joeg aan het hoofd van het 59ste regiment, dat het hoofdkwartier dekte, de Arabieren op de vlugt. Om de aandacht van het garnizoen af te leiden en de inwoners in vrees te jagen, beval ik in den nacht twee gelijktijdige aanvallen, den een tegen de poort el Cantara, door den kolonel *Lemercier* geleid; de andere door de voorhoede te ondernemen, aan de zijde van Koudiat-Ali. Terstond na het vallen van den nacht, stelde de generaal *Trezel* zelf zich aan het hoofd der troepen die de genie moesten ondersteunen; de kolonel *Lemercier* deed de zijne met het materieel aanrukken. Het garnizoen opende terstond een levendig en onafgebroken vuur. Eene verkeerd gegeven order, om de vrijwillige Kompagnie van Bugia, die de spits uitmaakte, te laten vooruit rukken, bragt de wanorde in den begonnen arbeid der sappeurs. Veel volks werd van ons buiten gevecht gesteld; de manschappen die de ladders droegen werden gedood of gekwetst; de kapitein der genie *Ruy* werd gekwetst, de generaal *Trezel* kreeg een kogel door den hals; de kolonel *Lemercier* verklaarde, dat men van den aanval moest afzien en de troepen terug ontbieden, hetgeen ik terstond beval. De aanval op Koudiat-Ati was eveneens vruchteloos, dappere officieren vonden er eenen roemrijken dood, zooals de kapitein der genie *Grand*, de kommandant *Richepanse* enz. Deze poging,

die de eer vorderde dat gedaan wierd vóór men aftrok, mislukt zijnde, was ik bedacht het overige van den nacht te besteden om het leger te vereenigen, en alles tot den aftogt voor te bereiden. Ik zond bevel aan de voorhoede om voor het aanbreken van den dag de Oued-Rammel weer over te trekken en zich met ons te vereenigen; zulks werd gelukkig volbragt; het leger zette zich met al de bagage en artillerie in beweging en wij kampeerden te Soma. Deze eerste dag van den aftogt was zeer bezwarend. Het geheele gedurigen en een groot getal Arabische ruiters vielen ons, vooral de achterhoede, met verwoedheid aan; het 63ste regement en een bataillon van het 2de regement ligte troepen, met de Afrikaansche jagers te paard, sloegen den vijand echter dapper af. Het gemeld bataillon van het 2de regement, onder denzelfs kommandant *Changarnier*, onderscheidde zich daarbij voordrijk. Den 25sten kampeerden wij te Oued-Talaga, steeds met goed gevolg de herhaalde aanvallen der Arabieren afwijzende. In den nacht van den 26sten vertrokken wij te Sidi-Tamtam, het getal der ons vervolgende Arabieren vermeerderde toen reeds aanmerkelijk. Bij het opbreken van het kamp had er nog eene schitterende charge van onze troepen plaats. Den 27sten moesten wij de moeijelijke engte die naar den pas van Ras-el-Akba leidt passeren; ik belastte den kolonel *Rancé* aan het hoofd van twee eskadrons, om de spits te voeren; deze kweet zich loffelijk van zijne taak en hield den vijand op behoorlijken afstand. Wij passeerden de genoemde engte, waarna de Arabieren van vervolgen afzagen en wij hen niet meer bespeurden. De Kabailen zochten ons nog den doortogt aan de engte te betwisten, doch werden door de Spahis gecharcheerd en verloren veel volks. Wij kampeerden aan den voet van het gebergte, aan den regter-oever der Seybouse. Den 28sten bleven wij hoog de Kabailen afwijzen, waarvan sommige benden de hoogten bezetteden, die de engten beheerschen welke naar Guelma leiden, waar wij vroegtijdig aankwamen. Ik liet te Guelma de zieken achter, die er gemakkelijker dan te Bona zullen herstellen, en maakte beschikkingen om van dit punt een' sterken militairen post te maken. Het strekt mij tot een groot genoegen, mijn heer de minister, u den moed, het geduld en menigmaal de onderwerping onzer jonge soldaten te vermelden. Te midden van zooveel lijden, afmatting en gevaren, hebben zij geen klagt geslaakt, geen moedeloosheid getoond." (Hier laat de maarschalk volgen eene opgaaf van de officieren die zich verdienstelijk hebben gemaakt. Hij eindigt met te zeggen, dat 1800 zieken te Bona werden achtergelaten toen men vertrok - in het begin wordt van 2000 gesproken - dat het expeditionnaire korps te gronde is gegaan (*abimé*) bij Constantine en in den omtrek, door den regen, de sneeuw, het ijs en den modder. Al het geschut was medegebragt met de uitgeslagene ongebroken kaissons; te Guelma was een garnizoen gelaten waar het noodige voor eene nieuwe expeditie vooraf kon bijeengebragt worden; des maarschalks aide de-camp *Rancé* zou voorts den minister in persoon nader komen inlichten.

Men merkt in de eerste plaats op, dat dit rapport de lijst, of zelfs het getal der gesneuvelden en gekwetsten niet opgeeft. Reeds interen en hadden wordt het bureau van oorlog bestormd door degenen die betrekkingen in het leger hebben, zonder dat zij iets vernemen konden. Wat de wond van den generaal *Trezel* aanbelangt, deze schijnt niet gevaarlijk. In het rapport wordt voorts weinig of in het geheel geen melding gemaakt van den kommandant der voorhoede. Naar de bijzondere berigten houden, zou deze zich zeer laf hartig gedragen hebben. Bij het passeren eener engte werd zijne brigade door een 4getal Arabieren overvallen; het hoofd verliezende, verliet hij schandelijk zijne brigade, bergende zich bij de ambulance en uitroepende, dat het leger vermoord werd. Plotselijk ontstaat er verwarring onder de afdeeling, die tevens een konvooi begeleidt; de Arabieren schieten op het laatste toe, maakten af wat hen ontmoette, en plunderen al hetgeen zij magtig konden worden. Dit had in den avond van den 24sten plaats. De kolonel *Duverger*, had den generaal, welke scherpe verwijtingen van den maarschalk *Clausel* te verduren had gehad, vervangen.

Een der zaken die bijzonder treffen, zoo in het rapport van den maarschalk *Clausel* als in de bijzondere berigten, is de beschrijving van Constantine, welke plaats algemeen afgeteekend wordt als eene groote, welbebouwde en welbevestigde stad; en verwondert men zich met reden, dat men niet vooraf eene naauwkeurige kennis van de gelegenheid dier plaats heeft zoeken te verkrijgen. Volgens een berigt uit Bona zouden er op de poort El Cantara meer dan 60 kanonnen geplant zijn, dat echter overdreven schijnt. De Fransche troepen moeten vooral van ijzing ontzet zijn geweest, bij het gezigt hunner makkers, op de pieken der Arabieren rondgedragen, of op de wallen geplant.

Ten gevolge van den kabinetsraad op gisteren gehouden, zou er besloten zijn, om 15,000 man onmiddelijk naar Afrika in te scheepen, en de regimenten die aan den tegenwoordigen togt hebben deel gemaakt, in Frankrijk terug geroepen worden; de admiraal *Massieu de Clerval* zou naar Toulon vertrekken, om drie linieschepen, driedekkers, voor den overtogt van troepen te doen in gereedheid brengen.

Het dagblad *le Charte* verdedigt het bestuur tegen de beschuldiging van het niet bekend, algeheel en getrouw mededeelen van het ongeluk, alhoewel dat men zich weigerachtig zoude betoond hebben, om den maarschal *Clausel* het verlangde getal troepen te verleenen.

— Omtrent Spanje worden de volgende telegrafische berigten medegedeeld:

» Bayonne, 13 December 1836.

» Men schrijft van heden morgen, dat *Espartero*, die sedert den 9den te Portugalette was, die plaats den 12den, ten vijf uren des morgens, verlaten heeft en den weg naar Balmaceda is ingeslagen. Eene sterke kanonnade en een levendig geweervuur zijn den geheelen dag gehoord. Van Bilbao heeft men geen enkel berigt."

» Bayonne, 13 December.

» De generaal *Gomez* is met 8000 man te Belmonte in la Mancha aangekomen, op zes uren afstands door *Alaix* gevolgd. *San Miguel* was den 1sten te Cuença en den 2den te Priego met 4000 man; wachtende de insurgenten aan den Taag af."

Bijzondere berigten uit Bayonne van den 14den houden dat Bilbao den 9den op nieuw was opgeëischt en 24 uren uitstel gevraagd had. *Casa Eguya* wilde den 10den het vuur weder openen, 't geen dan voornamelijk tegen het klooster van de Ontvangenis zou gerigt zijn, als na welks bemagtiging men van de oude stad zoude meester zijn.

Overigens heeft men van Spanje heden geene nadere berigten.

— Volgens het beursberigt van heden, zijn er weinig zaken gedaan; de fransche 3 pCt. evenwel neigden tot daling; gesteund met 79,05, daalden zij tot 78,90. Het algemeen gesprek was nog de neerlaag van Constantine. De berigten uit Spanje waren ook niet gunstig; men zeide dat de achterhoede van *Espartero* door de karlisten werd bedreigd en Bilbao op nieuw was opgeëischt. De Portugeesche fondsen ondergingen ook eene verm[illegible] het gerucht, dat men te Lissabon geen geld zoude [illegible] voor de betaling van de intrest der 3 pCt. effecten [illegible]

— De notering was heden (16 *December*) als volgt: 5 pCt. 107,30; 3 pCt. 78,80; Nap. renten 97,15; Spanje Ardom [illegible]; Differed. 8¼; Pass. 5⅝; Rom. L. 100¾.

FRANKRIJK.

PARIJS, (ZATURDAG) DEN 17den DECEMBER.

Heden morgen werd verzekerd, dat bij het ministerie een tweede rapport van den maarschalk *Clausel* was ontvangen, waarbij het aantal dooden en gekwetsten werd opgegeven; deze lijst zou morgen door den *Moniteur* worden publiek gemaakt. Men verzekerde dat het reeds openbaar gemaakte rapport op lange na, de waarheid niet behelsde van den geleden rampspoed en het ministerie een bijzonder rapport over het schandelijk gedrag van een der generaals (*de Rigny*) had ontvangen. Voorts heeft men thans een groot aantal brieven van Toulon, met bijzonderheden over den togt ontvangen, alle reeds bekende daadzaken behelsende, doch waarin men onder anderen bijzonder het gedrag van den maarschalk *Clausel* laakt, en hem van zorgeloosheid beschuldigt, dat hij zich geene genoegzame kennis van de gesteldheid van de stad Constantine had verschaft en den togt niet vroeger begonnen, of gelaten had tot een beter saizoen, schoon men overigens hulde doet aan zijne goede maatregelen, vooral bij den aftogt.

In den *Courrier de Marseille* leest men nog het volgend uittreksel uit eenen brief:

» Onmogelijk kan men zich den verschrikkelijken staat voorstellen waarin wij het leger terug hebben gezien. Het is als 't ware geheel ontbonden. Officieren en soldaten komen half dood van honger en meerendeels met half bevrozen voeten en neuzen terug. Zoodanig is de eindelijke uitslag van dezen zeventiendagigen veldtogt. Ons verlies kan op 2,000 man geschat worden, waarvan men begrijpen kan, de door koude, ziekte en afmatting gebleven soldaten en die door den vijand gedood werden." In Het geen de neerlaag van het leger nog vergroot had, wordt verder in dit berigt gezegd, misschien wel ter bespotting van den generaal wien het betreft, was het gemis geweest van de hulp der kavallerie. De generaal *de Rigny* namelijk, dezelfde die zich zoo schandelijk gedragen heeft, de hooge afrikaansche doornstruiken in de verte voor vijandelijke kavallerie aanziende, had daarop eene charge gedaan en door zijne verwijdering de infanterie blootgesteld aan de verwoedde aanvallen der snel toerijdende arabische ruiters.

» Men heeft het gerucht verspreid, dat de maarschalk *Clausel* reeds op weg naar Frankrijk was, doch zulks schijnt voorbarig. Zeker schijnt het echter dat hij terug ontboden is, de generaal *Damrémont* zal hem voorloopig vervangen. Het gedrag van den generaal *de Rigny* zou aan een onderzoek worden onderworpen.

Aan de onderofficieren en soldaten van het garnizoen van Parijs is de uitnoodiging gedaan, om zich voor de vrijwillige bataillons voor Afrika te laten inschrijven. Aan 10 man per kompagnie wordt de vergunning gegeven.

— Het slot der telegraphische depeche uit Toulon van den 13den behelst het volgende:

„De arbeid voor de herstelling van het grootste deel der vestingwerken van Geulma zal bijna niets kosten en door onze troepen die wel goeden wil zijn verrigt worden. Guelma is 18 uren van de haven van Bona en 20 van Constantine; het is een vast punt om Constantine naderbij te komen; een nuttig middel om de stam van *Achmet* bij te verswakken en gemakkelijk de hoofdstad te bereiken."

— De bijzondere berigten uit Madrid tot den 10den December behelzen een lang verhaal van den togt des generaals *Narvaez* om *Gomez* te achterhalen en te vernielen; hij had daartoe den 27sten November de afdeeling van *Alaix* aan zich getrokken en zoo den vijand bereikt en verdeeld hebben, toen, op het oogenblik dat men hem nabij op de hielen zat, de soldaten van *Alaix* weigerden verder te trekken en hunnen generaal terug verlangden. Het gunstig oogenblik was daardoor weer verloren gegaan en *Gomez*

met de zijnen het ontkomen. De laatste bevond zich nu weer in den omtrek van Guadalaxara en was den 9den den Tang gepasseerd. Het dagblad *el Castellano* verzekert dat *Narvaez* zijne demissie wilde geven, omdat *Ribero* en *Alaix* hem niet hadden ondersteund.

— De cortes hadden na lange debatten aan de ministers de door deszelfs verlangde buitengewone volmagt verleend.

Van de grenzen heeft men heden niets naders.

In den koers der fondsen was heden ter beurze geene verandering; weinig zaken werden er gedaan. De vrees begint de speculanten te bevangen over de gevolgen der debatten, waartoe de zaak van Constantine zal aanleiding geven.

De 3 pCt. renten goed 79,15 78,95; doch is lang op 79,05 en 10 gebleven.

In de actien der fransche bank merkte men eene verhooging op. Voor een maand stonden zij omtrent op 2290 en 2295; sedert zijn zij tot 2340 gestegen, en waren heden op 2335; men schrijft dit aan den op handen vervaltijd der coupons toe.

De Spaansche werkelijke schuld hield zich beter dan gisteren; zij is geklommen tot 20 3/8, 1/4. De jongste tijdingen uit Madrid gingen [illegible] aan, (*zie hier boven*). Omtrent de operatien van de grenzen weet men weten, dat *Espartero* Pontugalette niet verlaten had en nog hoop had Bilbao te ontzetten.

De Portugeesche fondsen waren flaauw; men hield zich overtuigd dat de halfjarige intrest niet zou betaald worden.

— De notering was heden (*17 December*) als volgt: 5 pCt. 107, 55; 5 pCt. 78,90; Nap. renten 97,10 Spanje Ardoin 20 3/4 7/8; Pass. 5 1/4; Defered 8 1/4; Rom. La 100 1/2.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 16den December.

Luidens berigten uit Berlijn zullen in den herfst van het volgende jaar nabij die hoofdstad of bij Potsdam onderscheiden legerkorpsen, ten beloope van niet veel minder dan 100,000 man, tot het verrigten van groote evolutien worden gecondentreerd. Het gerucht dat ook een Russisch korps ten getale van 4000 man daaraan zoude komen deel nemen, word echter als ongegrond beschouwd.

— Z. K. H. de grootvorst *Michael* is alhier met Hoogstdesselfs gevolg uit Weimar, alwaar hij zich eenigen tijd ophield, aangekomen, en heeft zijn intrek in het hotel *de Russie* genomen. Binnen weinige dagen zal Z. K. H. van hier naar Baden-Baden vertrekken. De grootvorst lijdt veel aan maagpijn.

— Volgens berigt uit Weenen van den 9den December, was Z. M. de Keizer door eene digestiekwaal aangetast, die echter geene reden tot bezorgheid schijnt te geven. « H. K. H. de Aartshertogin *Therese*, schrijft men in die berigten, houdt zich bezig met het gereedmaken van haar schilderend uitzet. Zeer dikwerf ziet men haar in persoon in de magazijnen, om zelve de waren te kunnen uitkiezen. Algemeen bespeurt men met groot genoegen, dat H. K. H. overal de voorkeur geeft aan inlandsche voortbrengselen, te meer daar het onder onze hoogere standen reeds gebruikelijk begint te worden, om, vooral bij zulke gelegenheden, alles uit Parijs te laten komen."

— Te Weenen is dezer dagen de Engelsche overste *Considine* uit Konstantinopel aangekomen, waar hij belast was met de organisatie der Turksche troepen, doch zich met de regering niet kon verstaan. Deze zou een zeer gunstig tafereel opgehangen hebben van den staat der Turksche militie, welke slechts bekwame onderofficieren behoefde om uitmuntende soldaten te zijn, vooral ook [illegible] volgens hem, het Turksch bestuur zich met ijver toe om eene goede marine tot stand te krijgen.

Men schrijft uit Bern, onder dagteekening van den 4den dezer, het volgende:

„De jaarmarkt te Bern wordt thans door onderscheidene Nederlanders bezocht, die verschillende takken van nijverheid uitoefenen. De dampbooteldijke aanvoeren langs den Rijn, te Bazel, van Koloniale waren, uit Holland getrokken, geven blijken van de veelvuldigheid der handelsbetrekkingen tusschen de twee landen."

— De jongste berigten uit Napels van den 23sten November houden aan, de gezondheidstoestand er zeer verbeterd is en men er hoop voedde zoude aldra van de heerschende ziekte bevrijd te zullen zijn. Den 18den zouden er in het geheele rijk 60 personen gestorven zijn. Het weder had zich ook veel verbeterd. — Het hof had een vuurwerk, zouw voor wijlen koning *Karel* aangenomen.

— Volgens eenige Duitsche bladen zou het zich en meer bevestigen, dat de heer *von Radibitz* den graaf *von Armingerg*, wiens gezondheid niet langer gedoogde den gewigtigen post dien hij bekleedt, te vervullen, als kanselier van Griekenland zal vervangen.

Uit Athene wordt, onder dagteekening van den 6den November, geschreven, dat de Grieksche marine, aan welke de Staat zijne opkomst grootendeels te danken heeft, maar die sedert eenigen tijd jammerlijk verwaarloosd was, onder het bestuur van den nieuwen minister van finantien, den heer *Krizis*, haren vorigen bloei weder begint te hernemen.

De schepen, welke de Beijersche soldaten, wier diensttijd verstreken was, naar Triest moesten overvoeren, waren in den Pyreus aangekomen. Met leedwezen zag men, dat een niet gering getal vreemde handwerkslieden, kunstenaars en landbouwers, van welke Griekenland een wezenlijk nut kon trekken, zich gereed maakte, den staat met diezelfde gelegenheid te verlaten, en hoopte dat de voorstellen die hun zoo even bekende van regeringswege gedaan werden, om zich in Griekenland te blijven vestigen, van goed gevolg zouden wezen.

— Te Weenen waren den 9den November genoteerd: 5 pCt. Met. 102 1/2; 4 pCt. 99 1/4; 3 Cpt. 74; Bankactien 1315 1/2.

Ter EFFECTEN-SOCIETEIT te Amsterdam Zondag 18 December zijn de verhandelde fondsen tot de volgende prijzen omgezet.

Werkel. Schuld 2 1/2 pCt. 53 1/8; Kansbill. 227/8; Ardoin 85 à 19 1/2, 11/16, 5/8; Fr. 3 pCt. 80 5/8.

CONCERT DE HARMONIE TE *BREDA*.

Op Zaterdag avond laatstleden, werden wij op het allerangenaamst verrast door de aankomst van den zoo zeer bereemden kunstenaar en virtuoos op de viool, den heer *Lafont*, Ridder van het Legioen van Eer van Frankrijk, eerste violist aan het Hof aldaar, toe hande aan dat van Rusland zijn Ed. vereerde ons daar te boven nog door het introduceren van zijne kunst Elève de jonge juffrouw *Milanollo*, oud zestien jaren. — Dit ongelachtige kind, een wonder zonder voorbeeld, heeft ons en de smaakvolste wijze en met een gevoel en juiste netheid, dat vele der aanwezige heeren, liefhebbaren, kunnen dreed storten, de variatien van *Beriot* op de viool doen hooren. — Algemeene toejuichingen, algemeene dankbaarheid, was op elks gelaat te lezen.

Genoemde heer *Lafont*, vornemens zijnde, op Dingsdag den 27sten December aanstaande, in de Zaal *Amicitia* te Breda, een groot vocaal en instrumentaal Concert te geven, waarin Zijn Ed. en voornoemde jonge juffrouw, zich onderscheidene malen zullen doen hooren, hopen wij deze gelegenheid met welgevolligheid aat worden [illegible] Zijn Ed. met een talrijk Gezelschap zal worden vereerd.

Breda 19 December 1836.

Commissarissen van het Concert de Harmonie, te Breda.

VERLEGH, VAN DEN ENDEN, VAN GILS en KUPPENS.

De Directeur der Muzijk,

C. VAN OECKELEN.

Door BROESE & COMP. te Breda, zijn de volgende MILITAIRE WERKEN *uitgegeven:*

I. *Roescha*, (*J.*) Handleiding tot de Krijgsgeschiedenis voor Nederlandsche Militairen . . . . . f 2,20.

II. *Brack*, (*F. de*) Handleiding tot de Rekenkunst, Meetkunst, de Landmeetkunde, Topographie en Fortificatie, ten dienste van de Onder-officieren en soldaten van het Leger. Met 7 uitslaande platen . . . » 2,50.

III. *Camp*, (*W. P.*) Nieuw Metselverband in zware muren, benevens eenige bedenkingen over de wijze van zamenstelling en het onderhoud van buiten-muren; inzonderheid der werken van Fortificatie en Waterstaat. Met platen . . . . . » 1,20

IV. Handleiding tot de Paardenkennis ten dienste van Onder-Officieren der Kavallerie en Artillerie. Met twee uitslaande platen, in 12°. . . . . » 2,20.

V. *Krieger*, (*W. L. Vermeulen*) Oostindische oorlogen, of listen, hinderlagen en verdedigings-wijze der Inlandsche Volkeren, waargenomen in de onderscheidene oorlogen op de Molukssche eilanden; in de jaren 1817-20. Met 6 platen . . . . . » 1,25.

VI. *Merkes*, (*J. G. W.*) Bijdrage tot de kennis der Versterkings-kunst, en meer bijzonder van de Veldverschansingen, Mijnen, Uitwerking van het Geschut, onderscheidene soorten van Batterijen, Aanval en Verdediging van Veldwerken en Vestingen, en over de Militaire Bruggen; met een Aanhangsel, bevattende: Opgaven, Aanteekeningen, Gegevens, Afmetingen, Formulen, enz. Voor de verschillende Wapenen. » 4,50.

VII. ——— Algemeen Overzigt van het standpunt der permanente of duurzame Versterkings-kunst, met betrekking tot de toepassing van het sebastiaansche stelsel, enz. enz. Met eene uitslaande plaat . . . . » 1,20.

VIII. *Merkus*, (*B. van*) Exercitien en Evolutien der Kavallerie. Onderwijs te Voet en te Paard, benevens Escadrons-School. In 3 stukken . . . . . » 1,80.

IX. ——— Handleiding tot de oefening met de Sabel, ten dienste der Kavallerie in het Nederlandsche Leger. Vrij gevolgd naar het fransch van den Generaal *La Roche-Aymon* . . . . . » 0,50.

X. ——— Handleiding tot de oefening met de Lans. » 0,30.

XI. ——— Handleiding tot het africten van Paarden, volgens de methode *Baucher* . . . . . 0,20.

XII. *Rijnvaeld*, (*J. C. van*) De Omwenteling in Polen, of Schets der voornaamste Poolsche Staats- en Krijgsgebeurtenissen, gedurende de jaren 1830 en 1831. Eene Bijdrage tot de geschiedenis van onzen tijd. Met kaarten en plans . . . . . » 4,60.

XIII. ——— *van Deutler's* Weekdadige Strategie. Naar het Hoogduitsch, in gr. 8°., 268 blads . . . » 1,80.

XIV. *Stietjes*, (*G. J.*) Handleiding tot de kennis der verschillende soorten van Batterijen, met aangifte van derzelver doeld- en onderdeelen, hare plaatsing, armering en onbouw, met platen, kaarten en tabellen. » 4,05

XV. *Speculator*, (*Militaire*) ten dienste van het Nederlandsche Leger. 4e Jaargang, bestaande uit 12 nommers 's jaars, met kaarten en tabellen. . . . . » 27,63.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.